

Lieta C-187/23

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2023. gada 23. marts

Iesniedzējtiesa:

Amtsgericht Lörrach (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 21. marts

Lietas dalībnieki:

E. V. G.-T., P. T., F. T. un G. T.

[..]

Amtsgericht Lörrach [Lerahas pirmās instances tiesas]

Lēmums

Mantojuma lietā

P. M. J. T., dzimis 1931. gada 12. decembrī, miris 2021. gada 15. septembrī,

pilsonība: Francijas, pēdējās dzīvesvietas adrese: *S Straße*
- mantojuma atstājējs -

Lietas dalībnieki:

E. V. G.-T. [..]

– 1. lietas dalībniece –

[..]

P. T. [..]

– 2. lietas dalībnieks –

F. T. [..]

– 3. lietas dalībnieks –

G. T. [...]

– 4. lietas dalībnieks –

Amtsgericht Lörrach [...] 2023. gada 21. martā ir nolēmusi:

- 1) Apturēt tiesvedību līdz Eiropas Savienības Tiesas nolējumam par turpmāk minētajiem prejudiciālajiem jautājumiem.
- 2) Saskaņā ar LESD 267. panta pirmās daļas b) punktu un otro daļu uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 650/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēšanu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi (turpmāk tekstā – “Mantošanas regula”) 67. panta 1. punkta otrās daļas a) punkta interpretāciju:
  - a) Vai Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrās daļas a) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šeit runa ir arī par iebildumiem, kas izvirzīti pašā Eiropas mantošanas apliecības izdošanas procedūrā, un ka tiesa tos nedrīkst pārbaudīt, un tādējādi nevis tikai par iebildumiem, kuri izvirzīti citā procedūrā?
  - b) Ja uz a) daļā uzdoto jautājumu tiek sniegta apstiprinoša atbilde, vai Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrās daļas a) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka Eiropas mantošanas apliecību nevar izdot arī tad, ja iebildumi ir izvirzīti Eiropas mantošanas apliecības izdošanas procedūrā, bet tie jau ir pārbaudīti mantošanas apliecības izdošanas procedūrā saskaņā ar Vācijas tiesībām?
  - c) Ja uz a) daļā uzdoto jautājumu tiek sniegta apstiprinoša atbilde, vai Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrās daļas a) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šeit runa ir par jebkādiem iebildumiem, pat ja tie ir izvirzīti bez pamatojuma un par šo faktu nav jāiegūst formāli pierādījumi?
  - d) Ja uz a) daļā uzdoto jautājumu tiek sniegta noliedzoša atbilde, kādā formā tiesai ir jānorāda iemesli, kas to ir pamudinājuši iebildumus noraidīt un izdot Eiropas mantošanas apliecību?

Pamatojums

I. Strīda priekšmeta un atbilstošo faktu izklāsts

Mantojuma atstājēja pēdējā dzīvesvieta bija R. (Vācija), viņš bija Francijas pilsonis un nomira 2021. gada 15. septembrī. 1. lietas dalībniiece, mantojuma atstājēja bijusī sieva, kuru šajā lietā pārstāvēja pārstāvis, 2021. gada 23. novembrī iesniedza pieteikumu Eiropas mantošanas apliecības saņemšanai, kurā viņa bija norādīta kā vienīgā mantiniece. Pastāv testaments ar šādu saturu:

Savstarpējs testaments

Mēs, laulātie E. G.-T., dzimusi 1937. gada 29. decembrī, un P. T., dzimis 1931. gada 12. decembrī, abu dzīvesvieta S *Straße*, paziņojam:

1) Mums nav saistoši agrāki rīkojumi saistībā ar mantošanu, un mēs neesam izdevuši nekādus rīkojumus saistībā ar mantošanu. Piesardzības nolūkā mēs atsaucam visus mūsu iepriekš vienpusēji vai kopīgi izdotos rīkojumus.

2) Mēs viens otru ieceļam par saviem vienīgajiem mantiniekiem. Šāda mantinieka iecelšana tiek veikta korrespektīvi un ar saistošu spēku. Šis noteikums neierobežo pārdzīvojušo mantinieku. Tas var brīvi reglamentēt sava mantojuma atklāšanos pat pirms pirmā mirušā nāves, bet tikai gadījumā, ka tas kļūst par pārdzīvojušo mantinieku.

3) Mūsu abu dzīvesvieta ir Vācijā, un mēs vēlamies, lai tiktu piemērotas Vācijas mantojuma tiesības, ko, izvēloties piemērojamās tiesības, mēs likumīgi nosakām par piemērojamām tiesībām. Šis noteikums ir korrespektīvs.

R., 2020. gada 23. jūlijā

E. G.-T.

Tāda ir arī mana griba

P. T.

Šo testamentu ar roku ir uzrakstījusi un parakstījusi lietas dalībniece G.-T. Testamentu ir parakstījis arī mantojuma atstājējs.

Turklāt pastāv arī vecāks testaments ar šādu saturu (tulkojums no franču valodas vācu valodā):

Es, P. M. J. T., dzimis 1931. gada 12. decembrī A., ar dzīvesvietu T. L. R., SPĀNIJA[.]

atceļu visus agrākos pēdējās gribas rīkojumus.

Es novēlu man piederošo mantojuma daļu saviem diviem mazbērniem, P. dēliem,

N. A. J. T., dzimis 1988. gada 12. oktobrī A. un

J. N. J. T., dzimis 1993. gada 25. jūnijā A.

Viņi to sadalīs vienādās daļās.

Es pilnvaroju savu dēlu P. un vienīgi viņu organizēt manu bērnu ceremoniju ar gregoriāņu misi un manu apbedīšanu D. Spānijā.

A., 2001. gada 31. maijā

Tas ir mans testaments.

P. T.

Šo testamentu ar roku ir uzrakstījis un parakstījis mantojuma atstājējs.

1. lietas dalībniece uzskata sevi par vienīgo mantinieci, pamatojoties uz 2020. gada 23. jūlija testamentu. 2.-4. lietas dalībnieki uzskata šo testamentu par spēkā neesošu. Viņi apgalvo, ka mantojuma atstājējs testamenta taisīšanas brīdī vairs nebija spējīgs taisīt testamentu un ka paraksts nav viņa paša paraksts.

Taču mantojuma atstājējs vēl bija spējīgs taisīt testamentu. 2.-4. lietas dalībnieki vienīgi apgalvoja, ka mantojuma atstājējs laiku pa laikam bija apjucis. Tomēr ar to nepietiek, lai uzskatītu, ka nav spējas taisīt testamentu, vai pārbaudītu šo iebildumu, veicot papildu izpēti. Lai tas tā būtu, būtu jānorāda konkrēti apstākļi, no kuriem varētu izrietēt trūkumi, kas gribu būtu ietekmējuši tiktāl, ka mantojuma atstājējs vairs nebūtu sapratis testamenta nozīmi un sekas [..].

Mantojuma atstājējs arī ir paraksta autors. Tiesai tika iesniegti vairāki mantojuma atstājēja paraksti. Vienīgais paraksts, kas atšķiras, ir 1956. gada paraksts. Visi turpmākie paraksti atbilst parakstam testamentā.

II. Piemērojamo valsts tiesību normu formulējums un atbilstošā judikatūra

BGB (Bürgerliches Gesetzbuch, Civilkodekss) § 2267:

1. Lai saskaņā ar 2247. pantu taisītu savstarpēju testamentu, ir pietiekami, ja viens no laulātajiem sagatavo testamentu tajā noteiktajā formā un otrs laulātais savstarpējo paziņojumu līdzparaksta ar savu roku. 2. Šajā gadījumā otram parakstījušajam laulātajam jānorāda, kurā laikā (datums, mēnesis un gads) un vietā viņš ir pievienojis savu parakstu.

FaFG (Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsgerichtsbarkeit, Likums par tiesvedību ģimenes lietās un bezstrīdus tiesvedības lietās) § 26:

Tiesai pēc savas iniciatīvas ir jāveic izmeklēšana, kas nepieciešama, lai noskaidrotu nolēmuma pieņemšanai būtiskos faktus.

FamFG § 352e:

(1) 1. Mantošanas apliecība ir jāizdod tikai tad, ja mantošanas lietu tiesa atzīst par konstatētiem faktus, kas nepieciešami pieteikuma pamatošanai. 2. Nolēmumu pieņem, izdodot lēmumu. 3. Lēmums stājas spēkā pieņemšanas brīdī. 4. Lēmuma paziņošana nav nepieciešama.

(2) Ja lēmums ir pretrunā kādas puses izteiktajai gribai, lēmums ir jāpaziņo šai pusei. 2. Šādā gadījumā tiesai ir jāaptur lēmuma tūlītēja spēkā esamība un jāatliek mantošanas apliecības izdošana līdz brīdim, kad lēmums ir stājies spēkā.

(3) Ja mantošanas apliecība jau ir izdota, sūdzība par lēmumu ir pieņemama tikai tiktāl, ciktāl tiek lūgts mantošanas apliecību atcelt.

Internationales ErbrechtsverfahrensG (*Internationales ErbrechtsverfahrensGesetz, Likums par procedūru starptautiskās mantošanas lietās*) § 35

(1) Ciktāl Regulā (ES) Nr. 650/2012 un šīs iedaļas noteikumos nav noteikts citādi, piemēro Likumu par tiesvedību ģimenes lietās un bezstrīdus tiesvedības lietās.

Internationales ErbrechtsverfahrensG § 39

(1) 1. Ja ir izpildīti nosacījumi Eiropas mantošanas apliecības izdošanai, tiesa pieņem nolēmumu, izdodot Eiropas mantošanas apliecības oriģināleksemplāru. 2. Ja ir izpildīti nosacījumi apliecinātas kopijas izsniegšanai vai apliecinātas kopijas derīguma termiņa pagarināšanai, tiesa pieņem nolēmumu, izsniedzot apliecinātu kopiju vai pagarinot apliecinātas kopijas derīguma termiņu. 3. Par pārējo tiesa lemj ar lēmumu.

(2) Lai izdotu Eiropas mantošanas apliecību un apliecinātu kopiju, ir jāizmanto Regulas (ES) Nr. 650/2012 67. panta 1. punkta otrajā teikumā kopsakarā ar 81. panta 2. punktu minētā veidlapa.

Vācijas judikatūra par Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrās daļas a) punktu:

OLG Stuttgart (Oberlandesgericht Stuttgart, Federālās zemes Augstākā tiesa Štutgartē) lēmums, 2020. gada 15. decembris, 8 W 342/20, [..] ECLI:DE:OLGSTUT:2020:1215.8W342.20.00

Pirmstiesas procedūra: *AG Stuttgart (Amtsgericht Stuttgart, Štutgartes pirmās instances tiesa)* rīkojums, 2020. gada 10. augusts, 30 VI 665/19, [ ] ECLI:DE:AGSTUTT:2020:0810.30VI665.19.00

III. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums

1. Prejudiciālā jautājuma a) daļa

Tiesvedība ir atkarīga no Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrās daļas a) punkta interpretācijas. 2.-4. lietas dalībnieki ir izvirzījuši iebildumus pret 1. lietas dalībnieces pieteikumu. Šie iebildumi tika pārbaudīti, un lieta ir gatava izlemšanai tādējādi, ka tiesa ir nonākusi pie secinājuma, ka 1. lietas dalībniiece ir kļuvusi par vienīgo mantojuma atstājēja mantinieci. Tādējādi ir izpildīti Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta pirmās daļas nosacījumi Eiropas mantošanas apliecības izdošanai. Tomēr to nevar izdot, ja Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrās daļas a) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šeit runa ir arī par iebildumiem, kas izvirzīti procedūrā par mantošanas apliecības izdošanu.

Šāda interpretācija liegtu izdot Eiropas mantošanas apliecību, jo minētajā procedūrā ir izvirzīti iebildumi.

2) Prejudiciālā jautājuma b) daļa

1. lietas dalībnieces pārstāvis ir paziņojis, ka tiesvedības apturēšanas gadījumā viņš iesniegs pieteikumu mantošanas apliecības izdošanai. Šādā gadījumā iebildumi ir jāpārbauda saskaņā ar valsts tiesībām. Ja iebildumi ir pārbaudīti mantošanas apliecības izdošanas procedūrā, rodas jautājums, vai pēc tam vēl vispār var būt iebildumi Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrās daļas a) punkta izpratnē, vai arī par šiem iebildumiem jau ir izņemts un Eiropas mantošanas apliecība ir jāizdod.

3) Prejudiciālā jautājuma c) daļa

Turklāt 2.-4. lietas dalībnieku iebildumi tika izvirzīti bez pamatojuma, tāpēc tiesa uzskata, ka lieta ir gatava izspriešanai pat bez formālas pierādījumu iegūšanas. Tātad Eiropas mantošanas apliecības izdošana ir atkarīga no tā, vai Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrās daļas a) punkts attiecas arī uz šādiem iebildumiem.

4) Prejudiciālā jautājuma d) daļa

Ja tiesai no paša sākuma iebildumi ir jāizskata, rodas jautājums, kur tas ir jānorāda. Lai izdotu Eiropas mantošanas apliecību, ir jāizmanto Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrajā teikumā kopsakarā ar 81. panta 2. punktu minētā veidlapa. Šajā veidlapā ir šāda klauzula:

Iestāde apliecina, ka ir veikusi visus nepieciešamos pasākumus, lai informētu labuma guvējus par apliecības pieteikumu, un ka apliecības sagatavošanas laikā labuma guvēji nav apstrīdējuši nevienu no tajā ietvertajiem apstākļiem.

Rodas jautājums, kur ir jānorāda, ka ir izvirzīti iebildumi, bet tie ir noraidīti. Par to nav skaidrības, ņemot vērā, ka procesuālajās tiesībās nav paredzēts paskaidrojošs lēmums par Eiropas mantošanas apliecības izdošanu.

IV. Pamatojums, no kura izriet iesniedzējtiesas šaubas par Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrās daļas a) punkta interpretāciju

Vācijā nav vienprātības par Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrās daļas a) punkta interpretāciju. Saskaņā ar vienu viedokli Mantošanas regulā ir paredzēta konsensa procedūra. Tāpēc Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrās daļas a) punktā runa esot par iebildumiem, kas izvirzīti pašā procedūrā mantošanas apliecības izdošanai [...] [*omissis*: tiesību doktrīna]. Galvenais pamatojums ir tāds, ka Mantošanas regulas procesuālajās tiesību normās nav pieļauta procedūra, kas balstīta uz sacīkstes principu. Tās ir izstrādātas kā konsensa procedūra, kas neparedz uz sacīkstes principu balstīta nolēmuma pieņemšanu.

Saskaņā ar otru viedokli tiesa pati var pārbaudīt iebildumus [...]. Šeit runa esot tikai par iebildumiem, kas izvirzīti citā procedūrā. Tas arī esot saderīgi ar Mantošanas regulas 67. panta 1. punkta otrās daļas b) punktu. Mantošanas regulas 66. panta 1. punkta otrajā teikumā esot arī paredzēts princips izmeklēšanai pēc savas iniciatīvas, ja tas ir paredzēts valsts tiesībās, piemēram, Vācijā *FamFG* 26. pantā.

OLG Stuttgart nolēmumā – *OLG Stuttgart* lēmums, 2020. gada 15. decembris, 8 W 342/20, [...] ECLI:DE:OLGSTUT:2020:1215.8W342.20.00 – ir lēma, ka ir jāveic procedūra, kas balstīta uz sacīkstes principu. Minētajā gadījumā tā atzina par pieņemamu apelācijas sūdzību, jo šim jautājumam bija būtiska nozīme, un augstākā līmeņa tiesas par to vēl nebija lēmušas. Tiesību doktrīnā minētais nolēmums tika kritizēts tādā ziņā, ka *OLG Stuttgart* neuzdeva šo interpretācijas jautājumu Tiesai [...]. Apelācijas sūdzība netika iesniegta, tāpēc tiesvedība nenonāca līdz *BGH* (*Bundesgerichtshof*, Federālā Augstākā tiesa), kurai būtu bijis pienākums lūgt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. panta trešo daļu.

1. lietas dalībnieces pārstāvis norādīja, ka tad, ja atbilde uz prejudiciālā jautājuma a) daļu ir apstiprinoša, var rasties situācija, kurā īstajam mantiniekam nemaz nedrīkst izdot Eiropas mantošanas apliecību. Turpretim tiesību doktrīnā tiek uzskatīts, ka iebildumus var pārbaudīt vismaz apelācijas tiesā, un tādējādi izdevējinstādei un apelācijas tiesai (Mantošanas regulas 72. pants) ir piemērojami atšķirīgi pārbaudes kritēriji. [...]. Turklāt tiek uzskatīts, ka Eiropas mantošanas apliecība ir jāizdod, ja iebildumi jau ir pārbaudīti citā procedūrā [...]. Tā varētu būt mantošanas apliecības izdošanas procedūra saskaņā ar Vācijas tiesībām, uz kuru attiecas prejudiciālā jautājuma b) daļa, jo Vācijā mantošanas apliecības izdošanas procedūrā tiesa pārbauda iebildumus un veic izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas.

Lai izvairītos no nepieņemamām sekām, tiesību doktrīnā tiek ieteikts neņemt vērā ļaunprātīgi izvirzītus iebildumus [...]. Tas ir prejudiciālā jautājuma c) daļas mērķis. Šajā procedūrā iebildumi nav ļaunprātīgi, bet ir izklāstīti tik nepamatoti, ka par tiem nav jāiegūst formāli pierādījumi.

Pārsūdzības iespējas:

[..]